

Història del Periodisme a Catalunya i Espanya

Codi: 103096

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2501933 Periodisme	OB	3	2

Professor de contacte

Nom: Enric Marín Otto

Correu electrònic: Enric.Marin@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Altres indicacions sobre les llengües

Els treballs i les proves d'avaluació es podran fer indistintament en català o castellà.

Equip docent

Joan Manuel Tresserras Gaju

Prerequisits

Cap.

Objectius

L'objecte de l'assignatura és apropar l'estudiant al coneixement de les formes (mitjans i formats) i de les modalitats (gèneres i estils) més significatives i representatives de la tradició periodística moderna. Particularment, de la premsa escrita del darrer segle. L'enfocament prioritza la dimensió de la construcció de la realitat social elaborada a partir del discurs periodístic.

L'àmbit principal d'estudi és el del periodisme català del segle XX. En paral·lel, també s'analitzarà el periodisme espanyol de referència.

En cada capítol es farà esment del context polític, empresarial, tecnològic i professional. També de la relació del periodisme amb les altres expressions de comunicació social, i de l'evolució de les diferents formes de narració social periodística i la seva incidència en la definició de l'opinió pública.

Competències

- Aplicar el mètode científic adequadament, plantejar hipòtesis relatives a la comunicació periodística, validar i verificar les idees i els conceptes, i ressenyar correctament les fonts.
- Aplicar el pensament científic amb rigor.
- Demostrar consciència ètica i empatia amb l'entorn.

- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en català i castellà com en una tercera llengua.
- Diferenciar les principals teories de la disciplina, els seus camps, les elaboracions conceptuals, els marcs i els enfocaments teòrics que fonamenten el coneixement de la disciplina i els seus diferents àmbits i subàrees, i adquirir un coneixement sistemàtic de l'estructura dels mitjans de comunicació.
- Divulgar els coneixements i les innovacions de l'àrea.
- Generar propostes innovadores i competitives en la recerca i en l'activitat professional.
- Identificar les tradicions periodístiques contemporànies catalana, espanyola i internacional i les seves modalitats d'expressió específiques, així com la seva evolució històrica i les teories i conceptes que les estudien.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar la influència dels mitjans de comunicació segons l'opinió pública.
2. Aplicar de manera transversal els mètodes científics en l'anàlisi de la relació entre canvi tecnològic, el canvi social i accessibilitat als mitjans.
3. Aplicar el pensament científic amb rigor.
4. Demostrar consciència ètica i empatia amb l'entorn.
5. Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en català i castellà com en una tercera llengua.
6. Divulgar els coneixements i les innovacions de l'àrea.
7. Explicar l'evolució de la tradició periodística contemporània catalana i espanyola.
8. Generar propostes innovadores i competitives en la recerca i en l'activitat professional.
9. Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.

Continguts

Tema 1. Introducció i conceptes bàsics.

Tema 2. Els orígens de la modernitat: del periodisme artesanal a la revolució industrial.

Tema 3. El retard històric en la creació de l'estat democràtic liberal i les especificitats del periodisme industrial a Catalunya i Espanya.

Tema 4. Els inicis de la cultura i la comunicació de masses a Catalunya i a Espanya. El sorgiment del periodisme contemporani.

Tema 5. Primer terç del segle XX: el desenvolupament del periodisme modern, el fotoperiodisme i la cultura audiovisual.

Tema 6. El cicle republicà. L'època daurada de la premsa escrita.

Tema 7. Periodisme, "guerra freda" i franquisme. Autoritarisme, oficialisme i uniformisme periodístic.

Tema 8. Impacte de la llei Fraga i de l'emergència de la televisió sobre el periodisme.

Tema 9. Crisi del franquisme, transició democràtica, autonomisme i reconstrucció de la cultura periodística.

Tema 10. La innovació del periodisme audiovisual i la convergència de gèneres, formats i plataformes de difusió.

Tema 11. Mundialització de la cultura, revolució digital i crisi de creixement del periodisme.

Metodologia

La metodologia combina explicacions teòriques amb activitats dirigides presencials, activitats supervisades i treball autònom. L'aprenentatge estarà basat en l'anàlisi i resolució de casos pràctics. S'estimularà el treball en equip, l'estudi personal i la capacitat d'anàlisi crítica.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Explicacions teòriques	37,5	1,5	7
seminaris i pràctiques	15	0,6	3, 5
Tipus: Supervisades			
Avaluació	7,5	0,3	5, 6, 8, 9
Tutories	7,5	0,3	3, 5, 6, 8
Tipus: Autònomes			
Estudi personal	17,5	0,7	3, 4, 6, 8
Lectures	15	0,6	3, 9
Treball de curs	50	2	3, 5, 6, 8

Avaluació

1. A. Avaluació dels alumnes de primera matrícula:

Tots els alumnes de primera matrícula hauran d'acollir-se a un sistema d'avaluació contínua. Els requeriments per aprovar l'assignatura són els següents:

1. Realització d'una prova tipus test (60% de la nota final) programada per al dia 1 de juny. La matèria avaluable es referirà al conjunt de lectures del curs, així com a les explicacions i als debats duts a terme a les classes i als seminaris
2. Realització d'un treball d'un treball col·lectiu (40% de la nota final), fins a un màxim de tres estudiants. El/la professor/a del seminari haurà d'aprovar la proposta. Així mateix, el professor/a del seminari s'encarregarà de fer els seguiment de la realització del treball al llarg del curs. La data límit per al lliurament del treball serà el 25 de maig.

Qualificació final

Cada alumne/a haurà de realitzar la prova de curs, el treball en grup, així com haver participat en les activitats del seminari vinculades a la realització del treball. Per aprovar l'assignatura cal haver superat obligatòriament la prova de curs tipus test. Pel que fa al treball de curs, en el cas que l'alumne no tingui aprovada la proposta inicial, o no la presenti, es considerarà com a "no avaluable". Atès que l'assignatura té un model d'avaluació continuada, el "no avaluable" en el seminari suposarà també un "no avaluable" en l'assignatura.

1. B. Avaluació del alumnes de segona matrícula:

Els alumnes de segona o més matrícules podran adscriure's a una de les següents modalitats d'avaluació:

1. Avaluació contínua. Els alumnes que optin per l'avaluació contínua seguiran el mateix procediment que els alumnes de primera matrícula i ho hauran de comunicar per correu electrònic al professor abans del 15 de febrer.
2. Realització d'una prova de síntesi o examen final (art. 117.2 de la Normativa acadèmica de la UAB). Els alumnes que optin per aquesta modalitat podran realitzar la prova en dos exàmens parcials (29 de març i 8 de juny). Els dos exàmens parcials es referiran al conjunt de les lectures del curs i a les explicacions. Els alumnes que vulguin acollir-se a aquesta opció ho hauran de comunicar al professor responsable abans del 22 de febrer.

Qualificació final

La qualificació dels alumnes de segona o més matrícules que s'acullin al sistema d'avaluació continuada seguiran el mateix procediment que els alumnes de primera matrícula.

Els alumnes que optin per la modalitat de prova de síntesi en dos exàmens parcials hauran de superar obligatòriament totes dues proves. La nota final serà la mitjana de la nota dels dos parcials. No superar una de les dues proves suposa un suspès de nota final. No presentar-se a una de les dues proves, un "no avaluable".

1. C. Activitats de reavaluació.

1. Alumnes de primera matrícula. En cas de suspendre aquesta part teòrica de l'assignatura, el professor establirà una prova alternativa de recuperació que es realitzarà el 21 de juny. La nota mínima per poder fer mitjana serà de tres sobre deu. Pel que fa al treball decurs, si l'avaluació no és positiva, hi haurà un període de reelaboració que conclourà el 19 de juny.
2. Alumnes de segona o més matrícules. Els alumnes que hagin optat per la modalitat d'avaluació contínua seguiran el mateix procediment que els alumnes de primera matrícula. Els alumnes que hagin optat per la prova de síntesi dividida en dos exàmens parcials es programarà un examen de reavaluació (21 de juny) per aquells alumnes que hagin suspès un o dos exàmens amb una nota menor a 3 punts en cadascun d'ells.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Examen	60%	0	0	1, 2, 3, 5, 6, 7, 9
Treball de curs	40%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9

Bibliografia

BIBLIOGRAFIA Bàsica:

Gòmez Mompart, J.L. i Marín Otto, E. (Ed.) Historia del periodismo universal. Madrid, Editorial Síntesis, 1999.

Canosa, F. (Ed.) Història del Periodisme de Catalunya. Barcelona, Sàpiens i Generalitat de Catalunya.

Torrent, J i Tasis, R. Història de la premsa catalana. Barcelona, Bruguera, 1966 (2 vols.)

Guillament, J. Història del periodisme. Notícies, periodistes i mitjans de comunicació. Bellaterra, UAB, 2002.

Casasús, JM. Periodisme català que ha fet història. Barcelona, Proa, 1995.

de Fuentes Aragonés, JF i Fernández Sebastián, J. Historia del periodismo español. Madrid, Síntesis, 1997.

BIBLIOGRAFIA COMPLEMENTÀRIA:

Espinet, F i Tresserras, JM. La gènesi de la societat de masses a Catalunya. Bellaterra, UAB, 1999.

- Casasús, JM. Periodística catalana comparada. Barcelona, Pòrtic, 1993.
- Chillón, A. Literatura i periodisme. Universitats valencianes, 1993.
- Espina, A. El cuarto poder. Cien años de periodismo español. Madrid, Aguilar, 1960.
- Guillamet, J. Premsa, franquisme i autonomia. Barcelona, Flor de Viento, 1996.
- Figueres, JM. Premsa i nacionalisme. Barcelona, Pòrtic, 2002.
- Puig i Ferrater, J. Servitud. Memòries d'un periodista. Barcelona, Hogar del Libro, 1980.
- Gaziel, A. Història de La Vanguardia. Barcelona, Empúries, 2005.
- DD. AA. Periodisme i periodistes. De les gasetes a la xarxa. Barcelona, España Nuevo Milenio, 2001.
- Bèrrio, J. L'opinió pública i la democràcia. Barcelona, Pòrtic, 1990.
- Risques, M. (dir.), Duarte, A. Riquer, B. i Roig Rosich, JM. Història de la Catalunya contemporània: de la guerra del Francès al nou Estatut. Barcelona, Barcelonesa d'Edicions, 2006.
- Asa, B. i Burke, P. de Gutenberg a Internet. Una historia social de los medios de comunicación. Madrid, Taurus, 2002.